

Miia Vähämetsä

## **NUORTEN KIINNOSTUS VAPAAEHTOISTYÖSTÄ IKÄÄNTYNEIDEN PARISSA**

Miten nuoret saadaan mukaan vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin

## **Nuorten kiinnostus vapaaehtoistyöstä ikääntyneiden parissa**

Miten nuoret saadaan mukaan vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin

Miia Vähämetsä  
Opinnäytetyö  
Kevät 2021  
Hoitotyön tutkinto-ohjelma  
Oulun ammattikorkeakoulu

## TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu  
Hoitotyön tutkinto-ohjelma

---

Tekijä: Miia Vähämetsä

Opinnäytetyön nimi: Nuorten kiinnostus vapaaehtoistyöstä ikääntyneiden parissa

Työn ohjaaja: Merja Jylkkä ja Maarit Rajaniemi

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2021

Sivumäärä: esim. 39 + 3 liitettä

---

Suomen väestön ikääntymisen myötä vanhuspalveluiden asiakasmäärät kasvavat. Iäkkäiden terveyttä ja hyvinvointia edistävään toimintaan on mahdollisuus panostaa aiempaa vähemmän ja toimintakyvyn tukemiseen suunnatut määrärahat riittävät aiempaa heikommin. Vapaaehtoistoiminta on merkittävä voimavara ikääntyneiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, jota tulisi kehittää entisestään. Tulisi pohtia miten nuoret saataisiin kiinnostumaan vapaaehtoistyöstä ikääntyneiden parissa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää nuorten opiskelijoiden kiinnostusta vapaaehtoistyöstä ikääntyneiden parissa. Tarkoituksena oli selvittää lisäksi, miten nuoret saataisiin kiinnostumaan vapaaehtoistyöstä selvittämällä, minkälaista työtä nuoret haluaisivat tehdä ja mikä motivoi heitä vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin. Lisäksi haluttiin selvittää, miten nuoret saataisiin mukaan vapaaehtoistoimintaan rekrytoinnin näkökulmasta. Työn teoreettisessa osuudessa käsiteltiin vapaaehtoisuutta, nuorten osallisuutta vapaaehtoistoimintaan sekä vapaaehtoistyötä ikääntyneiden parissa.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin nettikyselynä Oulun ammattikorkeakoulun 18–35-vuotiailta ensimmäisen vuoden opiskelijoilta. Työn tilaajana toimii Oulun Caritas-säätiö. Opinnäytetyön avulla Oulun Caritas-säätiö voi kehittää vapaaehtoistoimintaansa nuoria kiinnostavammaksi. Opinnäytetyön tulokset ovat julkisia ja käytettävissä vapaaehtoistoiminnan kehittämisessä.

Vapaaehtoistoiminta kiinnostaa nuoria opiskelijoita mutta heistä vähemmistö on mukana toiminnassa. Nuoria kiinnostaa kertaluontoinen vapaaehtoistyö, joten sitä tulisi kehittää. Osa nuorista on valmiita käyttämään säännöllisesti useita tunteja kuukaudessa vapaaehtoistoimintaan. Nuoret haluavat tehdä vapaaehtoistyötä kasvokkain iäkkään kanssa mielellään yhdessä kaverin kanssa tai osana tiimiä. Nuoret ovat valmiita toteuttamaan vapaaehtoistyötä iäkkäiden kanssa monella eri tavalla mutta valmiiksi suunniteltu toiminnan sisältö saa nuorilta kannatusta. Nuoria kannattaisi lähestyä oppilaitosten kautta, joten yhteistyötä oppilaitosten ja vapaaehtoistyötä organisoivien tahojen kanssa tulisi kehittää. Jotta nuoria saadaan mukaan vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin, on vapaaehtoistoimintaa organisoiva taho avainasemassa asian eteenpäin viennissä.

---

Asiasanat: vapaaehtoistyö, vapaaehtoistoiminta, ikääntyneet, vanhukset, nuoret, nuoret aikuiset, opiskelijat

## ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences  
Degree Programme of Nursing and Health Care

---

Author: Miia Vähämetsä

Title of thesis: Young adults' interest in volunteer work among the elderly

Supervisors: Merja Jylkkä ja Maarit Rajaniemi

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2021      Number of pages: 39 + 3

---

With the ageing population of Finland, the number of customers in services for the elderly is increasing. Less effort can be put to promotion of the health and well-being of the elderly and the budgets to support the ability to function will be likely less than before. Volunteering activity is a significant resource in promoting the health and well-being of older people and should be further developed. It is important to know how to get young people interested in volunteer work among the elderly.

The aim of this thesis was to determine the interest of young students in volunteer work among the elderly. It is also intended to establish how to get young people interested in volunteering by finding out what type of work young people would like to do, and what motivate them to volunteer for older people. There was also a desire to find out how to get young people into voluntary activities from the point of view of recruitment processes. The theoretical part of the work involved volunteering, the inclusion of young people in voluntary activities and volunteering for the elderly.

This study was conducted as a quantitative study. The research data was collected as a questionnaire of first-year students from the University of Applied Sciences in Oulu between the ages of 18 and 35. This study was commissioned by the Caritas Foundation of Oulu. Through the thesis, the Caritas Foundation in Oulu will be able to develop its volunteering activities to be more interesting to young people. The results of the thesis are public and available for the development of voluntary activities.

Volunteering activities are of interest to young students, but a minority of them are involved in the activities. Young people are interested in one-time volunteering, so that is a venue of volunteering work that should be developed. Some young people are prepared to regularly spend several hours a month on volunteering activities. Young people want to do volunteer work face-to-face with an elderly person, preferably with a friend or as a part of a team. Young people are ready to volunteer with the elderly in a number of ways, but pre-planned content of activities receive support from young people. Young people should be approached through educational institutions, so cooperation with educational institutions and those organizing volunteering work should be developed. In order to engage young people in volunteer work among the elderly, the organizing body of voluntary activities is in key role.

---

Keywords: volunteer work, volunteers, elderly, aged, students, young adult

# SISÄLLYS

1	JOHDANTO .....	6
2	VAPAAEHTOISTYÖ .....	7
	2.1.1 Vapaaehtoistoiminnan muodot.....	8
	2.1.2 Vapaaehtoistyö Suomessa .....	9
	2.1.3 Vapaaehtoistyön tulevaisuus .....	9
2.2	Nuoret ja vapaaehtoistyö.....	10
	2.2.1 Nuorten mielikuvat vapaaehtoistoinnasta .....	11
	2.2.2 Nuorten motiivit ja arvot vapaaehtoistyöstä.....	12
	2.2.3 Nuorten rekrytointi vapaaehtoistyöhön.....	13
2.3	Vapaaehtoistyö ikääntyneiden parissa .....	14
	2.3.1 Ikääntyneen perustarpeet ja avuntarve .....	15
	2.3.2 Opiskelijat tukemassa ikääntyneitä .....	15
3	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSONGELMA .....	17
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	18
	4.1 Tutkimusmenetelmä .....	18
	4.2 Toimeksiantajan kuvaus .....	18
	4.3 Aineistonkeruu ja kohderyhmä .....	19
	4.4 Aineiston analyysi.....	20
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET .....	21
	5.1 Taustatiedot.....	22
	5.2 Nuorten motivaatio vapaaehtoistyötä kohtaan.....	22
	5.3 Kiinnostus vapaaehtoistyötä kohtaan ikääntyneiden parissa.....	24
	5.4 Vapaaehtoistyön toteutus .....	25
	5.5 Mukaan vapaaehtoistointaan .....	28
6	POHDINTA .....	30
	6.1 Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset .....	30
	6.2 Eettisyys ja luotettavuus .....	31
	6.3 Kehittämisen- ja jatkotutkimusaiheet .....	32
	6.4 Oman oppimisen pohdinta.....	33
	LÄHTEET .....	35
	LIITTEET .....	23

# 1 JOHDANTO

Suomen väestön ikääntymisen myötä vanhuspalveluiden asiakasmäärät kasvavat. Tämän myötä kotihoidon osuus vanhuspalveluiden tuottajana kasvaa ja ympärivuorokautisessa hoidossa on entistä huono kuntoisempia asiakkaita. Vanhuspalveluiden asiakkaista suurin osa on muistisairaita. Iäkkäiden terveyttä ja hyvinvointia edistävään toimintaan on mahdollisuus panostaa aiempaa vähemmän ja toimintakyvyn tukemiseen suunnatut määrärahat riittävät aiempaa heikommin. (THL 2018) Vapaaehtoistoiminta on merkittävä voimavara ikääntyneiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, jota tulisi kehittää entisestään. Tutkimukset osoittavat, että nuorissa on paljon hyödyntämätöntä potentiaalia ajatellen vapaaehtoistyötä. Nuoret ovat kiinnostuneita vapaaehtoistoiminnasta ja käyttävät siihen muita ikäryhmiä enemmän aikaa. (Yeung 2002, 70–20) Tulisi pohtia miten nuoret saataisiin kiinnostumaan vapaaehtoistyöstä ikääntyneiden parissa.

Yhteiskunnallisesti nuorten osallisuus vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin edesauttaa sukupolvien välistä ymmärrystä ja lisää osaamisen ja tietotaidon siirtymistä sukupolvelta toiselle (Utriainen 2012, 24–34). Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat voisivat moniammatillisesti opintoihin liittyen edistää vanhuksien terveyttä ja hyvinvointia entistä enemmän. (Näslindh-Ylisängar, 2012, 204–206)

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää nuorten opiskelijoiden kiinnostusta vapaaehtoistyöstä ikääntyneiden parissa. Tarkoituksena on selvittää lisäksi, miten nuoret saataisiin kiinnostumaan vapaaehtoistyöstä selvittämällä, millaista työtä nuoret haluaisivat tehdä, ja mikä motivoi heitä vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin. Lisäksi halutaan selvittää, miten nuoret saataisiin mukaan vapaaehtoistoimintaan rekrytoinnin näkökulmasta. Työn teoreettisessa osuudessa käsitellään vapaaehtoisuutta, nuorten osallisuutta vapaaehtoistoimintaan sekä vapaaehtoistyötä ikääntyneiden parissa.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin nettikyselynä Oulun ammattikorkeakoulun 18–35-vuotiailta ensimmäisen vuoden opiskelijoilta. Työn tilaajana toimii Oulun Caritas-säätiö. Opinnäytetyön avulla Oulun Caritas-säätiö voi kehittää vapaaehtoistoimintaansa nuoria kiinnostavammaksi. Opinnäytetyön tulokset ovat julkisia ja käytettävissä vapaaehtoistoiminnan kehittämiseksi.

## 2 VAPAAEHTOISTYÖ

Tässä tutkimuksessa käytetään vapaaehtoistyötä ja vapaaehtoistoimintaa toistensa synonyymeina kuten monessa muussakin aihetta käsittävissä julkaisussa on tehty. Vapaaehtoistyön katsotaan painottavan yksilön tai ryhmien toimintaan, kun taas vapaaehtoistoiminta on laajempi käsite, käsittäen myös organisoivien järjestöjen toiminnan (Eskola & Kurki 2001, 16).

Suomessa vapaaehtoistoiminnan yhteiskunnallinen vaikuttaja Kansalaisareena määrittelee vapaaehtoistoiminnan palkattomaksi, vapaaseen tahtoon ja valintaan perustuvaksi, jota voi tehdä kuka tahansa omien mahdollisuuksiensa mukaan. Toimintaa tehdään itselle tärkeäksi koetun asian puolesta, joka hyödyntää niin tekijää kuin sen kohdettakin. Toiminnan periaatteena ovat oikeus tukeen ja ohjaukseen, luottamuksellisuus, palkattomuus, suvaitsevaisuus, autettavan ehdoilla toimiminen ja puolueettomuus. (Kansalaisareena 2020) Autettavan ehdoilla toimimisen myötä vapaaehtoisen tulee kunnioittaa vastaanottajan itsemääräämisoikeutta. Luottamuksen saavuttamiseksi vapaaehtoiselta edellytetään usein sitoutumista ja vaitiolovelvollisuutta. (Raninen, Raninen, Toni & Tornaesus 2008, 26)

Nylund ja Yeung (2005, 15) tiivistävät vapaaehtoistoiminnan käsitteen toimittamassaan teoksessaan seuraavasti: ”palkaton, vapaasta tahdosta kumpuava yleishyödyllinen toiminta, joka useimmiten on organisoitunut jonkin tahon avustuksella”. Vapaaehtoistoiminnan periaatteisiin kuuluu vastavuoroisuus, tasa-arvoisuus, yhteinen ilo, vapaaehtoisuus, palkattomuus, luottamuksellisuus ja ei-ammattillisuus (Yeung 2002, 11).

Euroopan parlamentin mietinnössä (2008) vapaaehtoistyö määritellään palkattomaksi, vapaaseen tahtoon perustuvaksi, kaikille avoimeksi ja kolmatta osapuolta hyödyntäväksi toiminnaksi pois lukien perheen ja ystäväpiirin. Valliluoto avaa selvityksessään kolmannen sektorin määritelmää, jota ei voida sivuuttaa käsiteltäessä vapaaehtoistoimintaa. Yksityisen ja julkisen sektorin toimijoiden lisäksi on kolmas sektori, joka mielletään voittoa tavoittelemattomana järjestötoimintana. Kuitenkin osa kolmannen sektorin toimijoista osallistuu palvelutuotantoon markkinoilla, joten kaikki kolmannen sektorin toiminta ei ole vapaaehtoistoimintaa. (Valliluoto 2014,12, 21)

Oikeusministeriö (2020) on laatinut selkeät ohjeet vapaaehtoistyötä tarjoaville toimijoille ja vapaaehtoistyöntekijöille. Vapaaehtoistyö ei saa olla vapaaehtoistyöntekijän turvallisuudelle tai terveydelle haitallista tai vaarallista. Alle 18-vuotiaiden tekemä työ tulee olla kevyttä ja työaikojen kohtuullisia. Vapaaehtoistyön järjestäjällä on oikeus määritellä, minkälaista osaamista vapaaehtoiselta vaaditaan, esimerkiksi täysi-ikäisyyttä tai hygieniapassia työluonteen niin vaatiessa. Vapaaehtoisen tulee saada perehdytys tai koulutus tehtävään. Lain mukaan vapaaehtoista ei tarvitse vakuuttaa, mutta vakuutusasioista tulee kertoa vapaaehtoiselle. Vapaaehtoistyö on vastikkeetonta työtä, josta ei saa rahallista korvausta. Vapaaehtoistyöstä koituvia kuluja voi kuitenkin korvata vapaaehtoistyöntekijälle erillisten määräyksien mukaan. Korvauksien verotus on tapauskohtaista. Vapaaehtoistyö ei ole työsuhde, joten työn voi lopettaa niin halutessaan.

Vapaaehtoistyötä sovelletaan osittain työturvallisuuslakiin edellyttäen, että työnantajalla ja vapaaehtoistyöntekijällä tulee olla keskenään sopimus, joka velvoittaa molempia osapuolia. Työnantajan on huolehdittava, ettei vapaaehtoisen turvallisuudelle tai terveydelle aiheudu haittaa tai vaaraa töissä ollessa. Vapaaehtoisen tulee noudattaa työpaikan turvallisuusohjeita (Työturvallisuuslaki 738/2002 6.55§).

### **2.1.1 Vapaaehtoistoiminnan muodot**

Vapaaehtoistoimintaa voidaan toteuttaa monella tavalla. Kuikka esittelee Voimaannuttava vapaaehtoistoiminta Pro gradu -tutkielmassaan (2018) vapaaehtoistoiminnan kentät seuraavasti. Tuottavassa vapaaehtoistoiminnassa autetaan toista ihmistä. Osallistavassa vapaaehtoistoiminnassa vapaaehtoinen mahdollistaa autettavan osallistumisen. Tuetussa vapaaehtoistoiminnassa auttaja itse tarvitsee tukea osallistuakseen vapaaehtoistoimintaan. Vertaistoiminnassa jaetaan kokemuksia samanlaisten elämäntilanteiden myötä. Palvelutoiminnassa vapaaehtoinen tekee palveluja jonkin hyväksi esimerkiksi tiedotustoimintaa. Talkoo-, keräys- ja tapahtumatoiminta on usein kertaluontoista. Vapaaehtoistoimintaa tehdään paljon myös järjestötoimintana ja yhteiskunta vaikuttamisena. Kuikan mukaan vapaaehtoistyö voimaannuttaa tekijäänsä kohottamalla itsetuntoa, lisäämällä toimijuutta, antamalla uusia kokemuksia, parantamalla sosiaalisia taitoja ja lisäämällä elämänhalua ja sosiaalisia kontakteja.



## 2.1.2 Vapaaehtoistyö Suomessa

Yeungin (2002, 70–72) tekemästä tutkimuksesta suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan käy ilmi, että vapaaehtoistoiminta mielletään auttamisena ja hyväntekeväisyytenä. Suomalaisten mielikuvat toiminnasta ovat monipuolisia ja positiivisia. Suomalaisia motivoi vapaaehtoistyöhön halu auttaa muita. Suurin syy miksi toimintaan ei lähdetä mukaan on ajan puute. Tutkimuksessa korostetaan nuorten ja opiskelijoiden potentiaalia vapaaehtoistoiminnan voimavarana. Vapaaehtoistoiminta kiinnostaa nuoria ja he käyttävät siihen muita enemmän aikaa. Rekrytointiin kannattaa panostaa, koska nuoret ovat valmiita vapaaehtoistoimintaan, jos heitä vain pyydetään mukaan.

Suomalaiset käyttävät aikaa vapaaehtoistoimintaan keskimäärin 15 tuntia kuukaudessa. Eniten vapaaehtoistyötä tehdään lasten ja nuorten parissa, toiseksi eniten liikunnan ja urheilun parissa ja kolmanneksi senioreiden ja ikäihmisten parissa. Naiset osallistuvat vapaaehtoistoimintaa miehiä enemmän ja nuoret ovat ikäryhmistä aktiivisimpia. Ammattiryhmistä opiskelijat ja koululaiset tekevät eniten vapaaehtoistyötä, lähes puolet enemmän entä eläkeläiset. (Rahkonen 2018)

## 2.1.3 Vapaaehtoistyön tulevaisuus

Vapaaehtoistoiminta on yhteiskunnan suuri voimavara. Tulevaisuudessa sen merkitys tulee kasvamaan etenkin sosiaali- ja hoivapalveluissa. Vapaaehtoistoiminta lisää ihmisten sosiaalisia verkostoja ja keskinäistä osallisuutta sekä luottamusta, joista muodostuu sosiaalista pääomaa. (Yeung 2002, 12) Hustinx ja Lammertyn (2003, 183) nostavat tutkimuksessaan esille kolme asiaa vapaaehtoistyön tulevaisuudesta. On kiinnitettävä huomiota muuttuvaan kenttään, jossa vapaaehtoistyötä tapahtuu ja vapaaehtoistoimintaa on kehitettävä nykyaikaisemmaksi. Tulevaisuudessa vapaaehtoistyö tulee olemaa itseohjautuvampaa verraten vanhaan näkemykseen järjestötoiminnasta. Lisäksi on huolehdittava, ettei vähemmän etuoikeutetut väestöryhmät syrjäydy nykyajan vapaaehtoistoiminnasta vaatimustason noustessa. Nylynd ja Yeung (2005, 20) nostavat tulevaisuuden teemaksi nuorten osallisuuden vapaaehtoistoiminnassa. Nuoria tulisi kannustaa vapaaehtoistoimintaan jo koulussa järjestäen kokemuksellista toimintaa.

## 2.2 Nuoret ja vapaaehtoistyö

Nuorten vapaaehtoistyötä koskevissa tutkimuksissa käytetään paljon termejä 'nuoret' ja 'nuoret aikuiset'. Nuorisolaissa (1285/2016 1.3§) määritellään nuori alle 29-vuotiaaksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämästä opiskelijatutkimuksesta vuonna 2017 ilmenee, että korkeakouluopintojen keskimääräinen aloitusikä on 22 vuotta (Potila, Moisio, Ahti-Miettinen, Pyy-Martikainen & Virtanen 2017, 24). Tutkimus osoitetaan Oulun ammattikorkeakoulun ensimmäisen vuoden opiskelijoille, joiden katsotaan tässä tutkimuksessa edustavan nuoria ja nuoria aikuisia.

Kansalaisareenan, Kirkkohallituksen ja Opintokeskus Siviksen Taloustutkimuksella teettämä tutkimus (2018) osoitti, että suomalaisista 15–24-vuotiaista nuorista 32 % on tehnyt vapaaehtoistyötä viimeisen kuukauden aikana. Kun tutkimuksen tuloksia verrataan vuonna 2015 tehtyyn samanlaiseen tutkimukseen, huomataan, että nuorten vapaaehtoistyöhön käyttämä aika on kolmessa vuodessa lähes kolminkertaistunut. Nuoret (15–24-vuotiaat) tekevät keskimäärin 27,21 tuntia kuukaudessa vapaaehtoistyötä, kun taas seuraava ikäryhmä (25–34-vuotiaat) 14,41 tuntia kuukaudessa.

Nuoret tekevät eniten vapaaehtoistyötä lasten tai nuorten kasvatukseen (19 %) liittyvissä tehtävissä, urheilun ja liikunnan (18 %) parissa sekä koulun oppilaskunnan- tai tukioppilastoiminnan (14 %) vapaaehtoistehtävissä. Nuoret tekevät vapaaehtoistyötä myös terveys- ja sosiaalipalveluissa (8 %) mutta huomattavasti vähemmän entä edellä mainituilla alueilla. (Myllyniemi 2012, 21) Nuorilla on kuitenkin kiinnostusta vapaaehtoisuuteen vanhusten, vammaisten ja huono-osaisten auttamiseksi. Nuoret suuntautuvat muita ikäryhmiä enemmän yleisiin jopa globaaleihin kysymyksiin, kuten eläinten-, ympäristön- ja luonnonsuojeluun sekä ihmisoikeusasioihin (Yeung & Grönlund 2005, 172, 179). Nuoria kiinnostaa ideologiset vapaaehtoistyön alueet, jotka on tietoisesti valittu ja toiminta on vastuullista (Yeung 2002, 56–57). Auttaminen on suosituin vapaaehtoistehtävä nuorille, muita mieluisia tehtäviä ovat esiintyminen, ilmaisu, taidetyöt, internetin kautta työskentely, opetus ja koulutus. (Taloustutkimus 2018)

Vapaaehtoistyön myötä nuoret pääsevät vaikuttamaan, toimimaan ja osallistumaan yhteiskunnassa. Vapaaehtoistyö tarjoaa nuorille sosiaalisia suhteita, yhteisöllisyyttä ja vaikuttamismahdollisuuksia, joiden on katsottu lisäävän onnellisuutta. (Grönlund & Pessi 2008, 127, 133) Vapaaehtoistyön tekeminen kertoo ihmisen altruismisesta eli pyyteettömästä ja epäitsekästä persoonallisuuden piirteestä. Vapaaehtoistyötä tekevien ihmisten katsotaan olevan

muuta aktiivisempia ja tuottavampia ja nämä ominaisuudet ovat eduksi työnhakutilanteissa. (Katz & Rosenberg 2005, 440–441)

Nuorten ja vanhempien arvomaailmojen erilaisuuden takia nykyiset toimintamallit eivät johdata nuoria toimintaan mukaan. Jotta nuoria saadaan mukaan vapaaehtoistoimintaan, heihin täytyy luoda kontakteja ja tarjota matalankynnyksen kokemuksia vapaaehtoistoinnasta. Vapaaehtoistoinnin sisällyttäminen opetusohjelmiin edesauttaisi matalankynnyksen tutustumista vapaaehtoistoimintaan. Vapaaehtoistointi luo sosiaalista pääomaa mikä on eduksi myös syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Vapaaehtoistyön periaatteisiin kuuluu, että se on vapaaehtoista ja tämä tulee erityisesti huomioida, mikäli toiminta sisällytetään opetussuunnitelmaan tarjoamalla myös vaihtoehtoisia suoritusmuotoja. (Grönlund & Pessi 2008, 134–135) Vapaaehtoistyö kokeileminen osana opintoja saa opiskelijannaisilta jopa 96 % kannatusta, kun taas miehiltä 58 % (Taloustutkimus 2018).

Internetin käyttö vaikuttaa kielteisesti vapaaehtoistyöhön etenkin nuorten kohdalla. Mitä enemmän nuoret käyttävät internetiä sitä vähemmän he ilmoittautuvat vapaaehtoistoimintaan, kun taas vanhemmalla ikäryhmällä vaikutus on päinvastainen. Sosiaalisten internetkanavien käytön katsotaan kuitenkin vähentävän internetin negatiivista vaikutusta vapaaehtoistyöhön. Onko digiverkostot uhka sosiaaliselle vuorovaikutukselle vai onko vapaaehtoistyö internetissä tulevaisuutta (Filsinger & Freitag 2018, 93–95) Vaikka internetin kautta tapahtuva työskentely kiinnostaa suomalaisia nuoria, toteutuu nuorten vapaaehtoistyö vielä pääsääntöisesti kasvotusten (Taloustutkimus 2018).

### **2.2.1 Nuorten mielikuvat vapaaehtoistoinnasta**

Nuorten vapaaehtoistoinnin mielikuvista nousee esille myönteisiä, arvostavia ja kunnioittavia asioita, kuten; auttaminen, altruismi, palkattomuus, omaehtoisuus, auttaminen ilman omaa hyötyä, hyväntekeväisyys, yhteishenki, yhdessä tekeminen ja talkoot. Nuoret mieltävät auttamisen kohteeksi usein vähäosaiset ja köyhät vanhukset. Nämä osaltaan vaikuttaa vapaaehtoistyön mielikuvien muodostumiseen. (Kuusisto & Pessi 2012, 176)

Vapaaehtoisuus tuo nuorille mieleen erilaiset toimijat, kuten SPR, UNICEF ja Amnesty. Esille nousee lukuisia tahoja, jotka tarjoavat puitteet toiminnalle. Toiminta näyttäytyy järjestökeskeisenä, yksittäisistä henkilöistä esille nousee ainoastaan Veikko Hursti. Suomesta ilmeisesti puuttuu esimerkillisinä pidettyjä vapaaehtoistyöntekijöitä, jotka olisivat tunnettuja nuorison keskuudessa. (Lundbom & Eskelinen 2012, 182)

## **2.2.2 Nuorten motiivit ja arvot vapaaehtoistyöstä**

Nuoret kokevat tärkeimmäksi vapaaehtoistyön motiiviksi halun auttaa muita. Nuorille on tärkeää myös sosiaaliset kontaktit muihin samanikäisiin. Kaverit ja yhdessä tekeminen, uusien ihmisten tapaamisen ja elämäkokemuksen saamisen nousevat esiin nuorten motivaatiotekijöissä. (Kuusisto & Pessi 2012, 176–177) Vapaaehtoistoiminnassa mukana oleville nuorille on tyypillistä sosiaalisuus ja sosiaaliset verkostot, auttamishalu, altruismi, uskonnollisuus ja arvostus oman työn vastuullisuutta ja mielenkiintoa kohtaan (Yeung & Grönlund 2005, 183–184).

Nuoret, jotka eivät ole osallistuneet vapaaehtoistoimintaan mainitsevat tärkeimmäksi passiivisuuden syyksi ajanpuutteen. Esille nousee myös; ettei ole pyydetty mukaan, saamattomuus ja ei ole tullut ajatelleeksi. Toiminnan houkuttelevuus tai hyödyllisyys nousee myös esille mutta ei merkitsevästi. (Kuusisto & Pessi 2012, 173, 179)

Henrietta Grönlund nostaa esille tutkimuksessaan Arvot nuorten aikuisten vapaaehtoistoiminnassa (2013) viisi vapaaehtoistyön arvoidentiteettiä; vaikuttajat, auttajat, yhteisölliset, uskonnolliset ja suorittajat. Arvoidentiteetiltään vaikuttajalla nousee esiin kriittisyys, universalismi ja itseohjautuvuus. Auttaja-identiteettiryhmään kuuluvalla korostuu auttaminen ja hyväntahtoisuus. Yhteisöllisen ja uskonnollisen identiteetin ryhmiä kuvastaa samat arvot; perinteet, mukautuminen ja hyväntahtoisuus. Suorittajilla korostuu valta, suoriutuminen ja turvallisuus. Vapaaehtoistyön organisoiijien kannattaa hyödyntää arvoidentiteettejä suunnitellessa toimintamuotoja. Vapaaehtoistyö soveltuu hyvin opiskelijoille kasvatuksellisenä kenttänä, koska vapaaehtoistyö on vahvasti kytköksissä arvoihin ja moraalisiin kysymyksiin. (Grönlund, 2013, 31, 35)

### 2.2.3 Nuorten rekrytointi vapaaehtoistyöhön

Kuten edellä mainituista tutkimuksista käy ilmi vapaaehtoistyö kiinnostaa nuoria mutta heillä on muita ikäryhmiä enemmän epätietoisuutta, miten toimintaan pääsee mukaan. Nuoret kertovat syyksi, miksei vapaaehtoistyöhön ole osallistuttu, koska kukaan ei ole pyytänyt mukaan tai he eivät ole tulleet ajatelleeksi vapaaehtoistoimintaan ryhtymistä. Nuorten kohdalla on epätodennäköistä oma-aloitteinen toimintaan liittyminen. Ystävillä on suuri merkitys toimintaan osallistumisen kannalta. Nuorille tulisi antaa enemmän tietoa vapaaehtoistoinnasta ja kannustaa osallistumaan. Rekrytointi tulee kohdentaa suoraan nuorille. Sitovan järjestökeskeisen vapaaehtoistoinnin sijaan nuorille tulisi tarjota projektiluontoista - matalankynnyksen vapaaehtoistyötä. Tehokkain tapa saada nuoret mukaan toimintaan on pyytää heitä kiinnostaviin tehtäviin, joihin on helppo lähteä mukaan. (Yeung & Grönlund 2005, 170, 173–174, 188) Nuorten osallistamiseksi vapaaehtoistoimintaan tulee harkita tarkoin, millaisia tietolähteitä, verkostoja ja mahdollisuuksia tarjotaan. Toimintaa on muokattava nuorten näköiseksi huomioiden erilaiset sitoutumismahdollisuudet ja osallisuuden ja osallistumisen merkitykset nuorille. (Yeung 2002, 58)

### 2.3 Vapaaehtoistyö ikääntyneiden parissa

Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista säädetyssä laissa (980/2012 1;3.2 §) iäkkäällä henkilöllä tarkoitetaan ”henkilöä, jonka fyysinen, kognitiivinen, psyykkinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneiden, lisääntyneiden tai pahentuneiden sairauksien tai vammojen vuoksi taikka korkeaan ikään liittyvän rappeutumisen johdosta”. Sama laki (980/2012 1;3.1 §) määrittelee ikääntyneen väestön vanhuuseläkkeeseen oikeuttavassa iässä olevaksi väestöksi eli yli 65-vuotiaiksi. Teoriaosuudessa käytän ikääntyneen rinnalla käsitettä vanhus, joka mielletään usein käsittämään varttuneempia ikääntyneitä.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen vapaaehtoistoiminnassa on mukana enimmäkseen ikääntyntä väestöä. Eläkkeelle jäädään entistä hyväkuntoisempina ja vapaa-ajan lisääntyessä kaivataan mielekästä aktiviteettia. Henkilökohtaisten motiivien lisäksi ikääntyneemmät väestöryhmät hakevat vapaaehtoistoiminnasta osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja merkitystä elämään. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminta houkuttelee mukaan ihmisiä, joilla on omaa kokemusta esimerkiksi läheisen tai oman sairauden kautta. Vapaaehtoistyö luo vastavuoroisuutta samankaltaisessa tilanteessa olevien ihmisten välille tukien molempia osapuolia. (Särkelä 2011, 290–293) Eläkeläisten aktiivisuus vapaaehtoistoiminnassa on kuitenkin heikentynyt merkittävästi viimeisen kolmen vuoden aikana, kun taas opiskelijoiden ja koululaisten osuus on kasvanut. Eläkeläiset tekevät vapaaehtoistyötä keskimäärin 14 tuntia kuukaudessa, kun taas opiskelijat ja koululaiset 25 tuntia. (Rahkonen 2018)

Vapaaehtoiset ovat lisäresurssi vanhustyössä eikä heillä saa teettää hoidollisia tai muuta ammattitaitoa vaativaa työtä. Hoitotyön ammattilaiset huolehtivat vanhuksien hoidollisista perustarpeista hoitotyössään. Vapaaehtoiset antavat lisäarvoa vanhuksien elämään hyödyntäen omia taitoja ja osaamista. (Utriainen 2012, 24–34)

Vapaaehtoiset kokevat tekemänsä työn arvokkaaksi ja tarkoituksen mukaiseksi, lisäksi vapaaehtoistyö tarjoaa myönteisiä kokemuksia ja haasteita. Ikäihmisten avuntarve lisää arvoa ja tarkoitusta vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden parissa. Vapaaehtoistyöntekijä voi kohdata haastavia tilanteita ja tunteita, jolloin ammattitaitoisen ohjauksen merkitys korostuu, jotta vapaaehtoistoiminta on mielekästä. (Räihä, Äyräväinen, Rantakokko, Lyyra & Rantanen 2012, 230–232)

### **2.3.1 Ikääntyneen perustarpeet ja avuntarve**

Vanhusta tulisi lähestyä kokonaisvaltaisesti huomioiden ympäristö, fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja hengellinen kokonaisuus. Perustarpeiden kuten syömisen, liikkumisen ja nukkumisen lisäksi merkityksellistä on myös kommunikointi muiden kanssa, oppiminen, virkistyminen, leikki ja järkevän työn tekeminen. Toimijuus ja mielekäs tekeminen toteutuu vanhuksen toiveita kuunnellen ja hän osallistuu siihen parhaansa mukaan. Tarjoamalla vanhukselle virikkeitä ja mieluisaa tekemistä tuetaan vanhuksen kokonaisvaltaisuutta, joka on tärkeää ihmisen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Vanhuksilla on korkean iän myötä erilaisia tapoja ja tottumuksia ja niitä tulee kunnioittaa. Voimavaralähtöisyys on kokonaisvaltaisen auttamistyön vahva perusta, jolloin tuetaan vanhuksen elämää huomioiden yksilölliset tarpeet. (Näslindh-Ylispangar 2012, 190–200)

Vapaaehtoistyö on tärkeä voimavara vanhustyössä. Vapaaehtoistyön on arkista toimintaa maustettuna sosiaalisilla hetkillä. Hetket tarjoavat arkirutiineja rikkovaa toiminnallisuutta, elämyksellisyyttä, leikkisyyttä ja huumoria. Arkisten asioiden toteutuminen, kuten ruokailu yhdessä vapaaehtoisen kanssa ylläpitää arkivirikkeellisyyttä, positiivista ilmapiiriä ja vanhusten mielenvireyttä. Vapaaehtoiset tuottavat keskustelua arkisista asioista sekä menneiden muistelua. Käten työt on hyvä toiminnallisuutta tuottava aktiviteetti, joka antaa merkityksellistä tekemistä vanhukselle ja herättää muistoja. Vapaaehtoiset toimivat omina persooninaan antaen osallisuutta, tekemistä, luottamusta ja läsnäoloa. Nämä luovat sosiaalisen hoivan perustan, jonka ydin on kasvokkain kohtaaminen. (Hartikainen 2009, 6, 128–129)

### **2.3.2 Opiskelijat tukemassa ikääntyneitä**

Ikäihmisten parissa tehtävällä vapaaehtoistyöllä on laajoja positiivisia vaikutuksia. Vapaaehtoistyöstä hyötyy niin autettava, kun vapaaehtoinen ja vapaaehtoistoimintaa ylläpitävä organisaatiokin. Vapaaehtoistyössä mukana olevat oppilaitokset hyötyvät uusien yhteistyökumppaneiden myötä sekä saavat näkyvyyttä ja tunnettavuutta. Oppilaiden taidot ja käytännön kokemukset kehittyvät vapaaehtoistoiminnan myötä ja he saavat työharjoittelu- ja

oppinäytetilaisuuksia. Vapaaehtoistyön hyödyt vanhustyössä ovat yhteiskunnallisesti laajoja, mutta vaikutusten tunnistaminen ja osoittaminen vaatii vielä kehittämistä, jotta toimintaan saadaan resursseja päättäviltä tahoilta. Yhteiskunnallisesti nuorten osallisuus vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin edesauttaa sukupolvien välistä ymmärrystä ja lisää osaamisen ja tietotaidon siirtymistä sukupolvelta toiselle. (Utriainen 2012, 24–34)

Anita Näslindh-Ylispangar (2012, 204–206) korostaa Vanhuksen terveyden, hyvinvoinnin ja hyvän elämän edistäminen -teoksessaan oppilaitosten roolia vanhustyön kehittämisessä. Hän esittää, että sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat voisivat moniammatillisesti opintoihin liittyen edistää vanhuksien terveyttä ja hyvinvointia entistä enemmän. Näslindh-Ylispangar nostaa esille kehitysidean, missä opiskelijat toimisivat vanhusten kummiopiskelijoina tai osallistuisivat ystävätoimintaan läpi opintojen. Opiskelijat saisivat hienoja oppimiskokemuksia ja elämäkokemusta vanhuksilta. Yksinäiset vanukset saisivat kaipaamaansa seuraa ja pääsisivät nuorten maailmaan oppimaan uusia asioita. Kulttuurinsiirto olisi väistämätöntä, kun kaksi sukupolvea kohtaa ja jakaa tarinoita ja kokemuksia.



### 3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSONGELMA

Työn tarkoituksena on selvittää nuorten opiskelijoiden kiinnostusta vapaaehtoistyötä kohtaan ikääntyneiden parissa. Tutkimuksen tavoitteena on saada tietoa, jonka pohjalta opinnäytetyön tilaaja Oulun Caritas-säätiö voi kehittää vapaaehtoistoimintaansa nuoria kiinnostavammaksi.

Tutkimusongelma: Miten saadaan vapaaehtoistyö ikääntyneiden parissa kiinnostamaan nuoria opiskelijoita?

Alaongelmat:

Mikä motivoisi nuoria vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin?

Miten kiinnostuneita nuoret ovat vapaaehtoistyöstä ikääntyneiden parissa?

Miten nuoret haluaisivat toteuttaa vapaaehtoistyötä ikääntyneiden kanssa?

Miten nuoria saadaan vapaaehtoistoimintaan ikääntyneiden pariin?

Vapaaehtoistoinnasta yleisesti on lukuisia julkaistuja teoksia ja aiheesta on tuoreita tutkimuksia. Kansalaisareena on teettänyt säännöllisesti tutkimuksia koskien vapaaehtoistoimintaa Suomessa. Kolmen vuoden periodeissa tehdyissä tutkimuksissa selviää vapaaehtoistyön kehittymisen suunta. Tutkimuksissa vapaaehtoistyö ikääntyneiden ja senioreiden parissa on yksi osa kaiken kirjavaa vapaaehtoisuustoiminnankenttää. Nuorten tekemää vapaaehtoistoimintaa ikääntyneiden parissa ei ole tutkittu tarkemmin, vaikka teoksissa on nostettu esille nuorten potentiaalinen hyödyntäminen vapaaehtoistoinnin voimavarana (Yeung 2002, 70–72).

Hoitotyön opiskelijana olen havainnut vapaaehtoistoinnin voimavarana ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja tiedostan vapaaehtoistoinnin lisääntyneen tarpeen tulevaisuudessa, tukien ja täydentäen julkisia palveluita. Henkilökohtaisena tavoitteena haluan perehtyä laajemmin vapaaehtoistoimintaan. Haluan omalta osaltani edesauttaa vapaaehtoistyön kehittämistä ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

## 4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

### 4.1 Tutkimusmenetelmä

Vapaaehtoistyö tunnetaan ilmiönä hyvin ja sitä on tutkittu paljon. Selvittääkseni nuorten kiinnostusta vapaaehtoistyötä kohtaan ikääntyneiden parissa, tarvitsen vastauksia suurelta yleisöltä saadakseni luotettavaa tietoa. Kun tiedetään mitä mitataan, kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä on oikea tapa mitata muuttujia ja niiden välisiä suhteita tilastollisin menetelmin (Kananen 2011, 12–13). Tutkimuksessa tuodaan esiin mahdolliset aiemmat tutkimukset ja teoriat aiheesta ja tutkimuksessa käytetyt käsitteet on määritelty selvästi. Tutkimuksen käsitteitä on avattu selvittämällä teoriaa vapaaehtoistyöstä ja nuorten osallisuudesta siihen sekä ikääntyneiden parissa tehtävästä vapaaehtoistyöstä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 134, 140)

### 4.2 Toimeksiantajan kuvaus

”Caritas-säätiön toimintaa ohjaavat vanhusten ja vammaisten asuinolojen, terveyden ja kuntoutuksen edistäminen kristillisen diakonian hengessä. Säätiön arvomaailma perustuu lähimmäisenrakkauteen, eettisyyteen, vastuullisuuteen ja yhteisöllisyyteen.” (Caritas-Säätiö 2021)

Vapaaehtoistoiminnan tavoitteena on vahvistaa ikääntyneiden ja vammaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä ehkäistä yksinäisyyttä. Caritas-Säätiön vapaaehtoisena voi osallistua monipuoliseen vapaaehtoistoimintaan, kuten erilaisten ryhmien ohjaamiseen, tapahtumissa avustamiseen ja tilaisuuksissa esiintymiseen. Caritas-Säätiöllä on myös ystävätoimintaa. Siinä mukana olevat vapaaehtoiset tapaavat eri-ikäisiä ikääntyneitä ja vammaisia heidän kodeissaan. Ystävätoiminta edellyttää sitoutumista, koska tavoitteena luoda pidempiaikaisia ystävyys-suhteita. (Keränen, sähköpostiviesti 8.6.2021)

Lisäksi ”Caritas-Säätiöllä on Hyvä Naapuri-toimintaa, jonka avulla vahvistamme yhteisöllisyyttä ja mahdollistamme eri-ikäisten ja erilaisten ihmisten kohtaamista arjessa” (Caritas-Säätiö 2021).

Vapaaehtoiset ovat aina olleet tärkeä osa Caritas-Säätiötä. Vapaaehtoiset koulutetaan ja perehdytetään tehtäviin. Jokaisen vapaaehtoisen kanssa tehdään kirjallinen vapaaehtoistoiminnansopimus. Vapaaehtoistoiminnan koordinaattorilta saa aina tarvittaessa tukea ja apua. Vapaaehtoisille järjestetään myös koulutuksia ja virkistystilaisuuksia. Vapaaehtoistoiminta rikastuttaa niin tekijää kuin toimintaan osallistujaa. (Keränen, sähköpostiviesti 8.6.2021)

Vuoden 2021 alusta Caritas Palvelut Oy:n toimipisteissä tapahtuvaa vapaaehtoistoimintaa koordinoi Caritas Palvelut Oy. Caritas-Säätiö lähtee kehittämään vapaaehtoistoimintaa Oulun alueelle. (Keränen, sähköpostiviesti 8.6.2021) Toiminnan kehittämisen kannalta on kiinnostavaa tietää minkälainen vapaaehtoistoiminta kiinnostaa ihmisiä. Kohderyhmäksi valikoitui nuoret ammattikorkeakoulu opiskelijat, koska nuoria ihmisiä halutaan mukaan vapaaehtoistoimintaan ja yhteistyötä koulujen kanssa halutaan kehittää.

#### **4.3 Aineistonkeruu ja kohderyhmä**

Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin kyselylomaketta (LIITE 2), jolla haettiin vastauksia tutkimusongelmiin strukturoituja sekä strukturoitujen ja avoimien kysymysten välimuotoa käyttäen (Kananen 2011, 30–31). Strukturoidun ja avoimenkysymyksen välimuodolla saadaan esille uusia näkökulmia, jotka saattaisivat jäädä huomiotta esittämällä pelkästään monivalintakysymyksiä. Aineisto kerättiin standardoidusti eli kaikille otosjoukon vastaajille esitettiin kysymykset samalla tavalla. (Hirsjärvi ym. 1997, 193, 199) Kyselylomakkeella saatiin helposti laaja tutkimusaineisto ja sillä säästettiin aikaa sekä voimavaroja. Kysymykset laadittiin huolella, jotta välttyttiin väärinymmärryksiltä. Ennen kyselylomakkeen varsinaista lähettämistä lomake testattiin muutamalla testaajalla ja tehtiin tarvittavat korjaukset. (Hirsjärvi ym. 1997, 195, 204)

Kyselytutkimuksen aineisto kerättiin sähköpostitse Webropol-kyselynä 18–35-vuotiailta Oulun ammattikorkeakoulun ensimmäisen vuoden opiskelijoilta. Otos edustaa perusjoukkoa eli nuoria ensimmäisen vuoden opiskelijoita. Saatekirje (LIITE 3) lähetettiin sähköpostitse kaikille Oulun ammattikorkeakoulun ensimmäisen vuoden opiskelijoille (2364 opiskelijaa). Saatekirjeen lopussa oli suora linkki sähköiseen Webropol-kyselyyn. Sähköposti lähetettiin Oulun ammattikorkeakoulun välityksellä, jotta se saatiin kohdennettua suoraan oikeille opiskelijaryhmille.

Sähköpostitse lähetettävissä kyselyissä päästään noin 30 % vastaustuloksiin, mikä on riittämätön luotettavuuden kannalta tilastotieteen näkökulmasta. Vastausprosenttia voi alentaa hieman saatekirjeestä ilmenevä rajaus eli kyselyyn halutaan vastaus ainoastaan 18–35-vuotiaita opiskelijoilta. Vastausprosenttia saa nostettua hieman uusintakerroksella. (Kananen 2011, 46, 72–73) Vastausprosenttiin pystyy vaikuttamaan huolella laaditulla ja motivoivalla saatekirjeellä (Vehkaperä 2008, 48).

#### **4.4 Aineiston analyysi**

Tarkkaan laaditulla kysymyslomakkeella haettiin vastausta tutkimusongelmaan ja alaongelmiin. Kysely koostui monivalintakysymyksistä sekä strukturoidun ja avoimen kysymyksen välimuodoista. Suurimpaan osaan monivalintakysymyksistä pystyi valitsemaan ainoastaan yhden vastausvaihtoehdon, tällöin vastausvaihtoehdot olivat toisiaan poissulkevia tai pyydettiin valitsemaan paras vaihtoehto. Monivalintakysymykset, joissa pystyi valitsemaan useita vaihtoehtoja, analysoidaan käyttämällä kaksiarvoista asteikkoa. Näin saadaan selville mitkä vaihtoehdoista ovat suosituimpia ja mitkä vähemmän suosittuja ja miten ne jakautuvat. (Vehkalahti, 2008, 27–29) Webropol kysely- ja raportointisovelluksen avulla saadaan aineistosta monipuolisia raportteja eri menetelmiä käyttäen. Saatu aineisto analysoitiin tilastollisin menetelmin käyttäen suoria jakaumia. Webropol-sovelluksella voidaan muodostaa erilaisia kaavioita ja prosentiosuuksia halutuista aineiston osista, jotka selkeyttävät tulosten tulkintaa.

## 5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kyselyn ensimmäinen kierros toteutettiin 18.2.21. Kahden viikon aikana saatiin yhteensä 195 vastausta. Viikon kestänyt uusintakierros toteutettiin heti perään ja vastauksia saatiin lisää 103 kappaletta. Yhteensä kyselyyn vastasi 298 opiskelijaa. Kyselyn vastausprosentti jäi 13 prosenttiin. Kyselylomakkeen taustatiedoissa kysyttiin vastaajan ikää. Tällä haluttiin varmistaa, että vastaajat kuuluvat otosjoukkoon eli 18–35-vuotiaisiin. Kyselyyn oli vastannut neljä yli 35-vuotiasta, joten heidän vastauksensa hylättiin. Tutkimuksen tulokset analysoitiin 294 vastauksesta.

Kyselyn alussa vastaajan tuli vahvistaa osallistuminen kyselyyn ja suostua vapaaehtoiseksi vastaajaksi, jotta pääsi etenemään itse kyselyyn. Näin haluttiin varmistaa, että vastaaja on lukenut ja ymmärtänyt saatekirjeen ja saanut sen kautta tietoa kyselyn tarkoituksesta, toteutuksesta sekä siitä, miten aineistoa käsitellään, säilytetään ja raportoidaan.

Kyselylomakkeessa käytettiin hyppykysymyksiä. Kaikilta vastanneilta kysyttiin taustatiedot, motivaatiotekijät ja vapaaehtoistoiminnan kiinnostavuus. Ensimmäinen hyppykysymys tehtiin kysymykseen, oletko toiminut vapaaehtoisena ikääntyneiden parissa. Mikäli vastaaja vastasi, ei ole toiminut, eikä voisi kuvitella toimivan vapaaehtoistyössä ikääntyneiden parissa, heidät ohjattiin kysymykseen: miksi et voisi kuvitella toimivasi vapaaehtoistyössä ikääntyneiden parissa. Näin saatiin lisätietoa miksi vapaaehtoistyö ei heitä kiinnosta. Tämän jälkeen vastaaja hyppäsi kysymyslomakkeen loppuun vastaamaan vielä kolmeen viimeiseen kysymykseen, joissa tiedustellaan miten nuoria saisi mukaan vapaaehtoistointaa. Toinen hyppykysymys tehtiin kysymykseen; miten paljon haluaisit tehdä vapaaehtoistyötä ikääntyneiden parissa säännöllisesti vastanneille. Heille haluttiin esittää vielä tarkentava kysymys, kuinka monta tuntia he olisivat valmiita tekemään vapaaehtoistyötä kuukausitasolla.

## 5.1 Taustatiedot

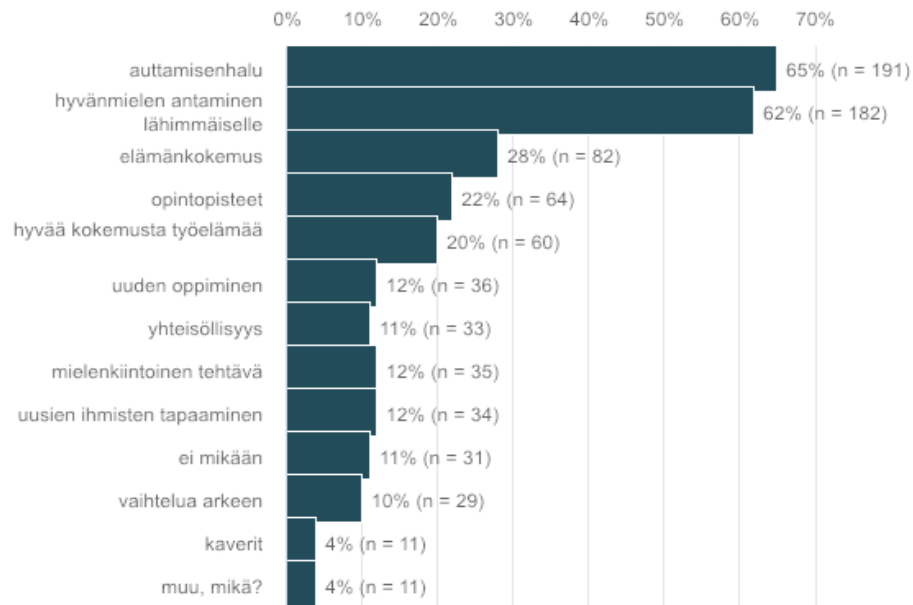
Taustatiedoissa (TAULUKKO 1.) kysyttiin vastaajan ikää, sukupuolta ja mitä ammattikorkeakoulututkintoa opiskelee. Vastaajista 76 % oli 18–25-vuotiaita ja 24 % oli 26–35-vuotiaita. Vastanneista suurin osa 71 % oli naisia ja loput 28 % miehiä. Vastanneista 1 % vastasi sukupuolekseen muu. Kyselyyn vastanneista enemmistö eli 39 % opiskeli sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoa. Toiseksi eniten vastanneista eli 36 % opiskeli tekniikan ammattikorkeakoulututkintoa. Loput vastanneista oli liiketalouden 20 %, luonnonvara-alan 3 % ja kulttuurialan 2 % opiskelijoita.

TAULUKKO 1. Vastaajien taustatiedot. (N=294)

		%	n
Ikä	18–25	76	222
	26–35	24	72
Sukupuoli	nainen	71	208
	mies	28	84
	muu	1	2
AMK tutkinto	Kulttuuri	2	6
	Liiketalous	20	58
	Luonnonvara	3	10
	Sosiaali- ja terveys	39	115
	Tekniikka	36	105

## 5.2 Nuorten motivaatio vapaaehtoistyötä kohtaan

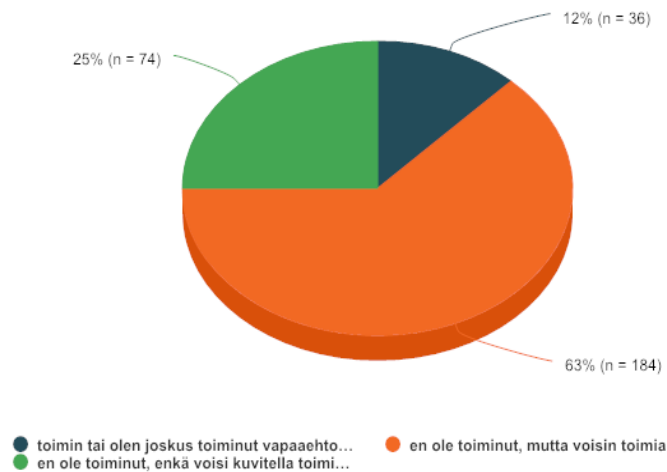
Nuoret opiskelijat nostavat tärkeimmiksi motivaatiotekijöiksi (KUVIO 1.) auttamisenhalun 65 % ja hyvänmielen antamisen lähimmäiselle 62 %. Vastanneista 11 % kokee, ettei mikään motivoi heitä vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin. Vähiten opiskelijoita motivoi annetuista vaihtoehdoista vaihtelua arkeen 10 % ja kaverit 4 %. Avoimessa kohdassa nostettiin yksittäisiä motivaatiotekijöitä kuten raha, sukulaissuhteet ja ikäihmisestä huolehtiminen. Vastaajat valitsivat keskimäärin 2,7 motivoivaa tekijää.



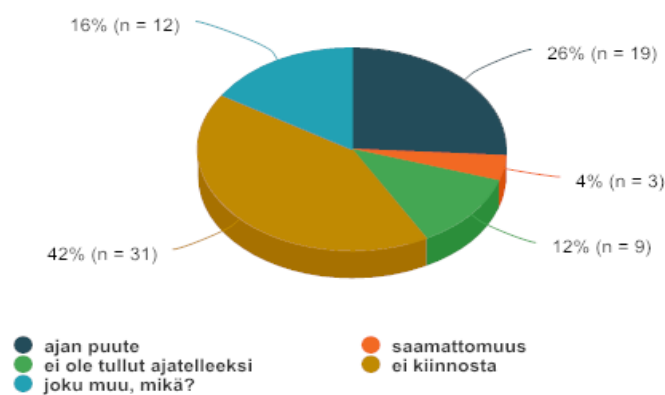
*KUVIO 1. Mikä motivoi nuoria vapaaehtoistyöhön ikäihmisten pariin. (N=799)*

### 5.3 Kiinnostus vapaaehtoistyötä kohtaan ikääntyneiden parissa

KUVIO 2. ilmenee, että nuorista enemmistö eli 63 % ei ole toiminut vapaaehtoistyössä ikääntyneiden parissa mutta voisi toimia. Nuorista 12 % kertoo toimivan tai toimineen joskus vapaatyössä. Neljännes (25 %) opiskelijoista ei ole toiminut vapaaehtoistyössä, eikä voisi kuvitella toimivan. Merkittävimäksi syyksi (KUVIO 3) he nostavat ei kiinnosta (42 %). Avoimissa vastauksissa kerrotaan syiksi ”töissä jo vanhusten kans”, ”En sopisi mielestäni tehtävään” ja ”ajanpuute ja taloudellinen tilanne”. Avoimista vastauksista käy myös ilmi, että vapaaehtoistyötä tehtäisiin mieluummin jollain muulla vapaaehtoistoiminnan alueella, kuten lasten tai eläinten parissa entä ikäihmisten.



KUVIO 2. Nuorten toiminta vapaaehtoistyössä ikääntyneiden parissa. (N=294)

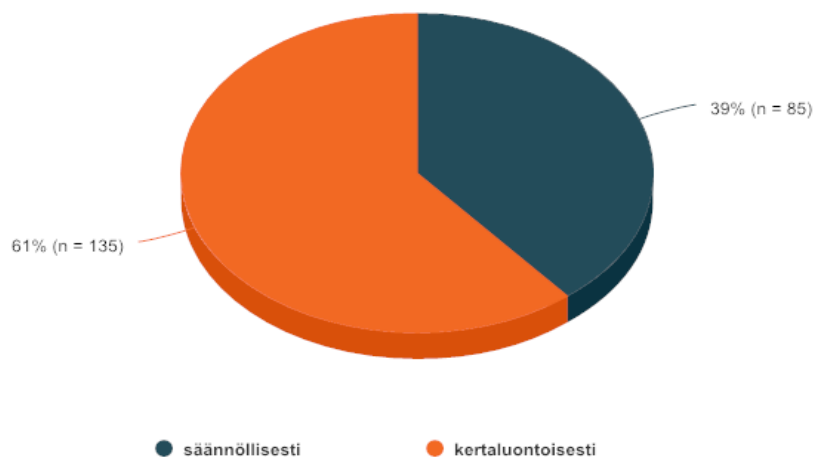


KUVIO 3. Syyt, miksi vapaaehtoistyö ikääntyneiden parissa ei kiinnosta. (N=74)

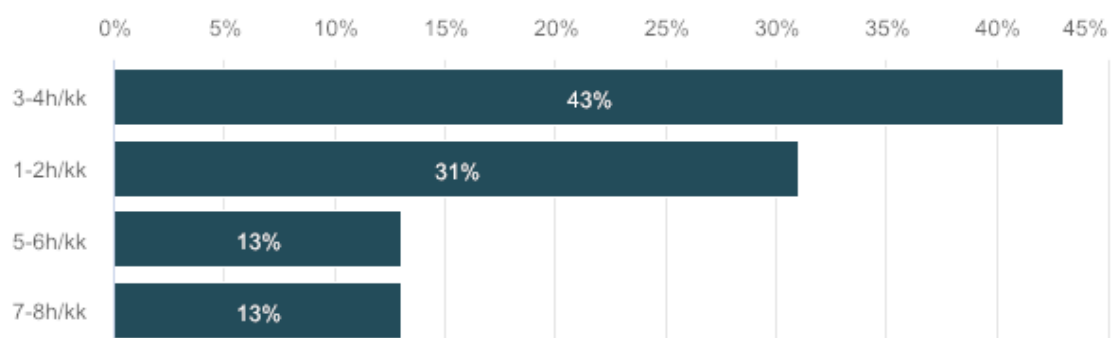


## 5.4 Vapaaehtoistyön toteutus

Nuorille, jotka ilmaisivat tekevänsä tai olevansa kiinnostuneita tekemään vapaaehtoistyötä ikääntyneiden parissa, esitettiin lisäkysymyksiä koskien vapaaehtoistyön toteutusta. Nuorista (N=220) 39 % oli valmis tekemään vapaaehtoistyötä ikääntyneiden parissa säännöllisesti ja 61 % kertaluontoisesti. Nuorista, jotka halusivat tehdä vapaaehtoistyötä säännöllisesti (N=85), 43 % haluaisi tehdä vapaaehtoistyötä 3–4 h/kk ja 31 % 1–2 h/kk. Nuorista 13 % oli valmis tekemään vapaaehtoistyötä työpäivän verran eli 7–8 h kuukaudessa.

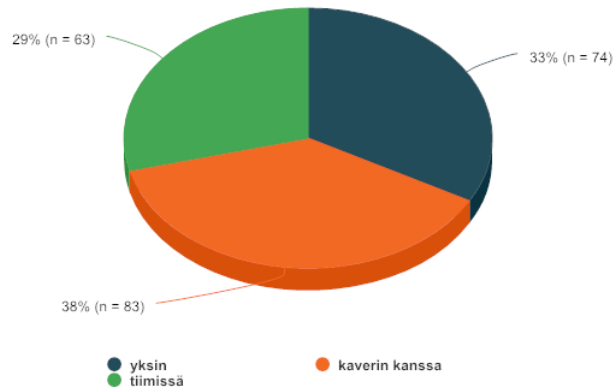


KUVIO 4. Sitoutumisvalmius vapaaehtoistyöhön. (N=220)



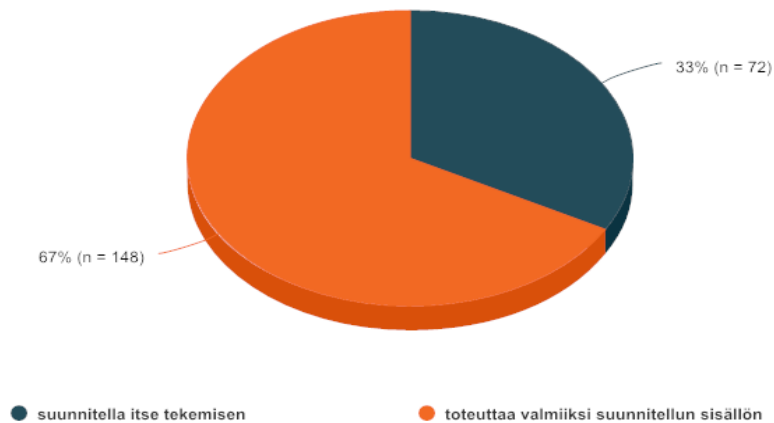
KUVIO 5. Vapaaehtoistyöhön käytettävä aika kuukaudessa. (N=85)

Nuorista (N=220) enemmistö eli 38 % haluaisi tehdä vapaaehtoistyötä kaverin kanssa yhdessä, 33 % haluaa tehdä yksin ja 29 % tekisi mieluiten tiimissä. Nuoret olivat lähes yksimielisiä siitä, että he toteuttaisivat vapaaehtoistyön mieluiten kasvokkain (98 %) Ainoastaan 2 % vastanneista haluaisi tehdä vapaaehtoistyötä netin välityksellä.



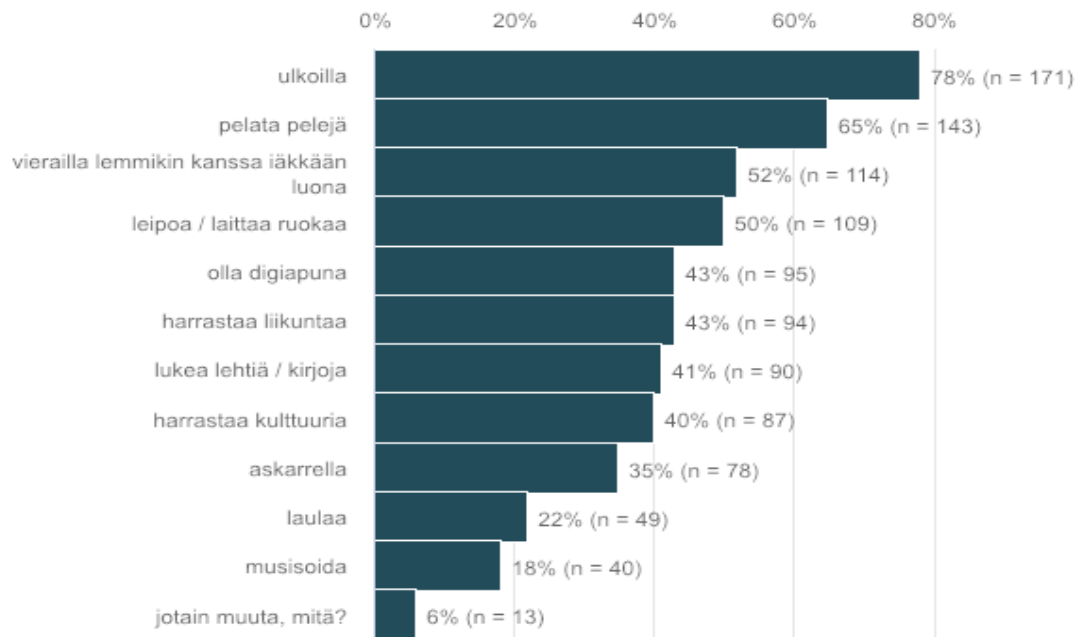
KUVIO 6. Vapaaehtoistyöhön yksin, kaverin kanssa vai tiimissä? (N=220)

Nuorista (N=220) 67 % haluaa toteuttaa vapaaehtoistyötä valmiiksi suunnitellun sisällön mukaan ja 33 % haluaisi suunnitella itse tekemisen.



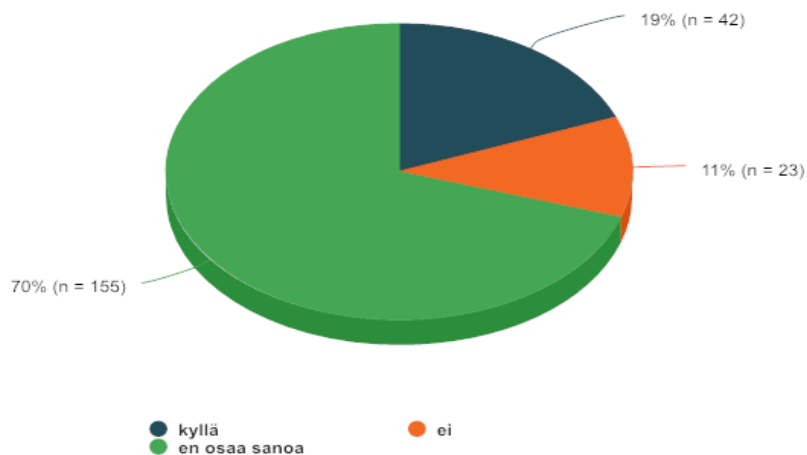
KUVIO 7. Miten vapaaehtoistyö suunnitellaan? (N=220)

Nuorilta (N=220) kysyttiin, mitä he tekisivät mieluiten iäkkäiden kanssa. Heille annettiin valmiita vaihtoehtoja ja lisäksi avoimeen kenttään pystyi lisäämään mieluisia tekemisiä. Vaihtoehtoja pystyi valitsemaan useita, keskimäärin vastaajat valitsivat viisi mieluisinta tekemistä. Nuoret viettäisivät mieluiten aikaa ikääntyneiden kanssa ulkoillen (78 %) ja pelejä pelaten (65 %). Laulaminen (22 %) ja musisointi (18 %) saivat vähiten kannatusta. Avoimissa vastauksissa nousee vahvasti esille juttelu ja keskustelu lisäksi maininnan sai neulominen, valokuvien katselu ja ristikoiden teko.



KUVIO 8. Mitä nuoret haluavat tehdä ikääntyneiden kanssa? (N=1083)

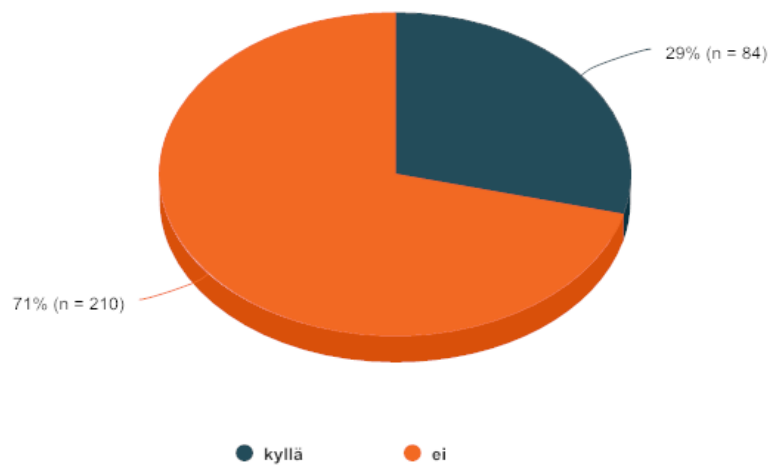
Nuorilta (N=220) kysyttiin kiinnostusta sitovampaan ja säännölliseen ystävä-kaveritoimintaan. Vastaajista enemmistö (70 %) ei osaa sanoa, 19 % ilmaisee kiinnostusta ja 11 % ei ole kiinnostunut.



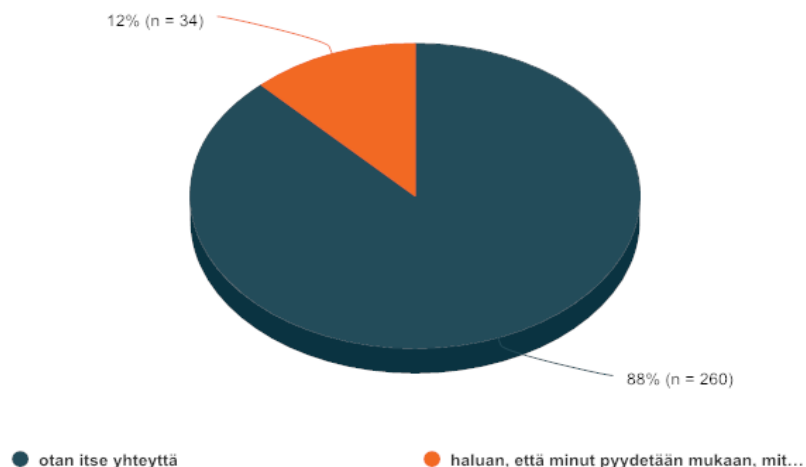
KUVIO 9. Ystävä/kaveritoiminnan kiinnostavuus. (N=220)

## 5.5 Mukaan vapaaehtoistoimintaan

Kaikilta kyselyyn vastanneilta nuorilta (N=294) kysyttiin tietävätkö he, miten pääsee mukaan vapaaehtoistoimintaan. Nuorista 71 % ei tiedä miten toimintaan pääsee mukaan, kun taas 29 % nuorista tietää. Nuorista 88 % haluaa tehdä itse aloitteen vapaaehtoistoimintaan osallistumisesta, kun taas 12 % nuorista haluaa, että heitä pyydetään mukaan toimintaan. Näille nuorille (N=34) esitettiin vielä avoin tarkentava kysymys, miten heitä tulisi pyytää mukaan. Avoimista vastauksista käy ilmi, että yhteydenottoa toivotaan sähköpostitse, puhelimitse tai koulun kautta.

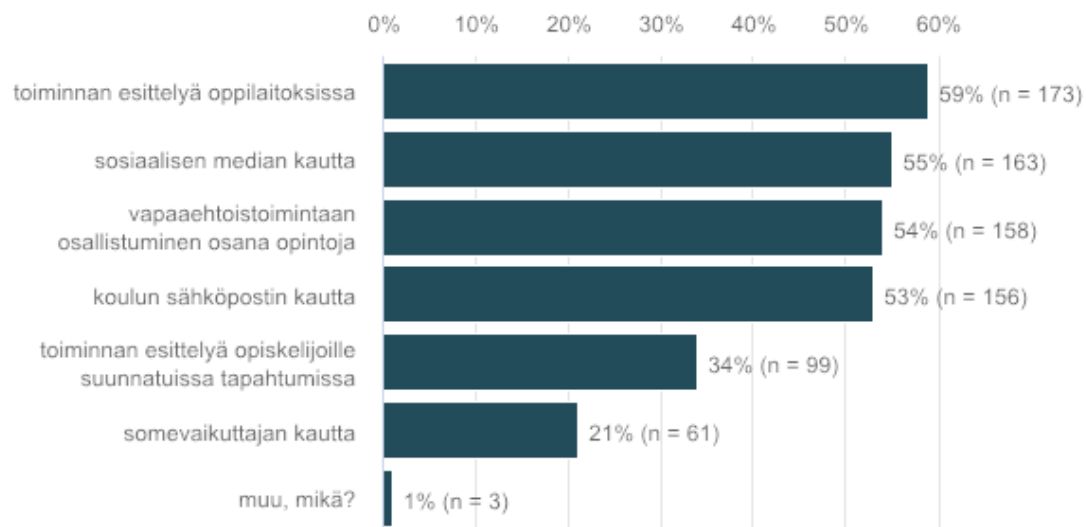


KUVIO 10. Tietääkö miten pääsee mukaan vapaaehtoistoimintaan? (N=294)



KUVIO 11. Aloite vapaaehtoistyöhön osallistumisesta. (N=294)

Kaikilta vastaajilta (N=294) kysyttiin, miten vapaaehtoistoimintaa järjestävä tavoittaisi opiskelijat parhaiten. Vaihtoehtoja pystyi valitsemaan useita, keskimäärin vastaajat valitsivat 2,8 tapaa tavoittaa opiskelijat. Kaikki vaihtoehdot saivat runsaasti kannatusta. Nuoret tavoittaisi parhaiten esittelemällä toimintaa oppilaitoksessa (59 %), sosiaalisen median kautta (55 %), osallistumalla vapaaehtoistoimintaa osana opintoja (54%) ja koulun sähköpostin kautta (53 %). Opiskelijoiden tavoittaminen somevaikuttajan kautta (21 %) sai vähiten kannatusta. Avoimissa vastauksissa esitettiin vanhuksien käyntiä koululla.



KUVIO 12. Miten opiskelijat tavoitetaan parhaiten? (N=813)

## 6 POHDINTA

### 6.1 Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset

Nuoria opiskelijoita motivoi vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin arvomaailmaan perustuvat motiivit kuten auttamisenhalu ja hyvänmielen antaminen lähimmäiselle. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoista reilua kolmannesta (35 %) motivoi hyvä kokemus työelämää varten. Opintopisteet motivoivat vain vajaata neljäsosaa nuorista opiskelijoista.

Tutkimuksesta käy ilmi, että nuorilla on kiinnostusta vapaaehtoistyötä kohtaan. Nuorista kolme neljäsosaa toimii tai voisi toimia vapaaehtoisena ikääntyneiden parissa. Neljännes nuorista ei ole kiinnostunut vapaaehtoistoiminnasta enimmäkseen ajanpuutteen tai oman kiinnostuksen puutteen vuoksi.

Enemmistö nuorista haluaisi tehdä vapaaehtoistyötä kertaluontoisesti, mutta säännöllinen vapaaehtoistoimintaan osallistuminenkin saa runsaasti kannatusta. Säännöllisesti vapaaehtoistoimintaan osallistuvista enemmistö (43 %) olisi valmiita tekemään vapaaehtoistyötä 3–4 tuntia kuukaudessa. Yksin, kaverin kanssa tai tiimissä vapaaehtoistyöhön; nuo vaihtoehdot saavat nuorilta hyvin tasavertaisesti kannatusta. Kuitenkin selvästi mieluiten vapaaehtoistyötä tehdään jonkun muun kanssa kuin yksin. Nuoret opiskelijat haluavat toteuttaa vapaaehtoistyön kasvokkain eikä netin välityksellä. Vapaaehtoistyö halutaan selvällä enemmistöllä toteuttaa valmiiksi suunnitellun sisällön mukaan ja nuoret ovat valmiita tekemään hyvin erilaisia tehtäviä iäkkäiden parissa. Ymmärrettävästi laulu ja musisointi eivät pärjänneet vertailussa ulkoilulle ja pelien pelaamiselle, koska ne vaativat enemmän heittäytymistä ja mahdollisesti erityisosaamista etenkin instrumenttien osalta. Nuorista selvä enemmistö ei osannut sanoa kiinnostaako sitovampi ja säännöllinen ystävätoiminta heitä. Taustalla voi olla tietämättömyyttä toiminnasta, joten tiedottaminen ystävätoiminnasta olisi paikallaan.

Nuorilla on selvää epätietoisuutta, miten vapaaehtoistoimintaan pääsee mukaan mutta heistä suurin osa haluaa kuitenkin itse ottaa yhteyttä entä, heitä pyydetäisiin mukaan

vapaaehtoistoimintaan. Nuorille tulisi tarjota tietoa vapaaehtoistoinnasta ja yhteystietoja, jotta heidän on helppo ottaa itse yhteyttä. Nuoret opiskelijat kannattavat selkeästi oppilaitosten kautta tulevaa yhteydenottoa. Vapaaehtoistoinnin esittelyä oppilaitoksessa, toimintaan osallistuminen osana opintoja ja yhteydenotto koulun sähköpostin kautta saavat nuorilta kannatusta. Sosiaalinen media on myös hyvä väylä tavoittaa nuoret.

Vapaaehtoistoiminta kiinnostaa nuoria opiskelijoita mutta heistä vähemmistö on mukana toiminnassa. Nuoria kiinnostaa kertaluontoinen vapaaehtoistyö, joten sitä tulisi kehittää. Osa nuorista on valmiita käyttämään säännöllisesti useita tunteja kuukaudessa vapaaehtoistoimintaan. Nuoret haluavat tehdä vapaaehtoistyötä kasvokkain iäkkään kanssa mielellään yhdessä kaverin kanssa tai osana tiimiä. Nuoret ovat valmiita toteuttamaan vapaaehtoistyötä iäkkäiden kanssa monella eri tavalla mutta valmiiksi suunniteltu toiminnan sisältö saa nuorilta kannatusta. Nuoria kannattaisi lähestyä oppilaitosten kautta, joten yhteistyötä oppilaitosten ja vapaaehtoistyötä organisoivien tahojen kanssa tulisi kehittää. Jotta nuoria saadaan mukaan vapaaehtoistyöhön ikääntyneiden pariin, on vapaaehtoistoimintaa organisoiva taho avainasemassa asian eteenpäin viennissä.

## **6.2 Eettisyys ja luotettavuus**

Tutkimuksen teossa olen noudattanut tieteellisesti hyvää käytäntöä. Tutkimuksessa käytetty teoriatieto on viittauksien kautta avoimesti yhdistettävissä alkuperäisiin lähteisiin, alkuperäisten lähteiden asiasisältöjä kunnioittaen. Työhön on pyritty valikoimaan tieteellisesti luotettavia tutkimuksia ja raportteja lähteeksi. Tutkimus on tehty yksityiskohtaisesti ohjeiden mukaan ja tieteelliset vaatimukset täyttäen. Tutkimukseen ei ole saatu taloudellista tukea.

Opinnäytteen yhteistyökumppanin Caritas-säätiön kanssa laadittiin yhteistyösopimus, missä on määritetty tuloksien esittämistapa ja niiden hyödyntäminen. Kyselytutkimus kohdennettiin Oulun ammattikorkeakoulun ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Oulun ammattikorkeakoululta anottiin tutkimuslupa kyselyn toteuttamiseksi. Tutkimusetiikkaa noudattaen, kaikilta kyselyyn vastanneilta pyydettiin ensin suostumus tutkimusaineiston keräämiseksi. Näin haluttiin varmistaa, että vastaaja on lukenut ja ymmärtänyt saatekirjeen ja saanut sen kautta tietoa kyselyn tarkoituksesta, toteutuksesta sekä siitä, miten aineistoa käsitellään, säilytetään ja raportoidaan.

Tutkimuksen valmistuttua tutkimusaineisto tullaan hävittämään asianmukaisesti. Tutkimus noudattaa tieteellisen käytännön mukaista avoimuutta. Tutkimus tulee julkisesti nähtäville Theseus-tietokantaan ja siitä tiedotetaan opinnäytetyö ohjeiden mukaisesti. Näin taataan tutkimuksen jatkuvuus ja tutkimuksesta saatua tulosta voidaan käyttää hyödyksi vapaaehtoistyön kehittämistyössä.

Tutkimuksen luotettavuuden näkökulmasta, kyselylomake laadittiin huolella, jotta lomakkeella saadaan vastauksia tutkimusongelmiin eikä vastaajalle jää tulkinnanvaraa. Tutkimuksen luotettavuutta pyrittiin parantamaan esitestauksella, jonka jälkeen kyselylomaketta pystyttiin vielä muokkaamaan toimivammaksi. Kyselylomakkeessa vastaajan tuli vastata jokaiseen kysymykseen edetäkseen loppuun saakka, hyppykysymyksiä lukuun ottamatta. Kyselyn vastausprosenttia pyrittiin nostamaan uusintakierroksella päästen lopulta 13 prosenttiin. Kysely lähetettiin kaikille ensimmäisen vuoden opiskelijoille mutta kyselyssä haluttiin vastaus ainoastaan nuorilta eli 18–35-vuotiailta opiskelijoilta. Ensimmäisen vuoden opiskelijoissa on myös yli 35-vuotiaita, mutta heidät rajattiin tutkimuksesta pois mikä osaltaan alentaa vastausprosenttia. Alhainen vastausprosentti heikentää tuloksien yleistettävyyttä (Vilka 2021, Otannan suunnittelu). Tutkimuksen luotettavuuden kannalta toteutunut otos jäi pieneksi mutta ottaen huomioon kyselyn toteutusmallin ja nolla kustannuksen tulee tutkimusotokseen olla tyytyväinen. Toteutuneen otoksen eli 294 opiskelijan vastauksien perusteella saadaan arvokasta tietoa tutkimusongelmiin.

### **6.3 Kehittämisen- ja jatkotutkimusaiheet**

Tutkimukseni tavoitteena oli saada tietoa, jonka pohjalta pystytään kehittämään ikääntyneiden vapaaehtoistyötä ja nuorten opiskelijoiden osallistumista vapaaehtoistyöhön. Tutkimukseni osoitti, että nuorilla on kiinnostusta vapaaehtoistyötä kohtaan mutta heille tulisi tarjota näkyvämmiin mahdollisuuksiin osallistua vapaaehtoistyöhön. Nuorissa on paljon käyttämätöntä potentiaalia vapaaehtoistyön kentälle, kuten aiemmatkin tutkimuksetkin ovat osoittaneet (Yeung 2002, Taloustutkimus 2018). Tutkimukseni osoitti myös, että oppilaitosten ja vapaaehtoistyötä organisoivantahon yhteistyötä tulisi kehittää, jotta oppilaat tavoitettaisiin paremmin mukaan vapaaehtoistoimintaan. Vapaaehtoistyöhön tutustuminen osana opintoja sai nuorilta myös kannatusta.



Tämän tutkimuksen pohjalta ei ole luotettavaa lähteä toteuttamaan tutkintokohtaista vertailua, vaikka kyselyn pohjalta se olisi mahdollista, koska tiettyjen koulutusalojen osalta vastausprosentti jäi alhaiseksi johtuen osittain tutkinnon vähäisistä aloituspaikoista.

Tutkimus kohdennettiin Oulun ammattikorkeakoulun ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Kysely on toistettavissa esimerkiksi Suomen muissa ammattikorkeakouluissa, jolloin saadaan tarkemmin esille aluekohtaiset eroavaisuudet vapaaehtoistyön kiinnostavuudesta. Kyselyä hieman muokkaamalla voitaisiin kartoittaa myös yliopisto-opiskelijoiden kiinnostus vapaaehtoistyötä kohtaan ikääntyneiden parissa ja verrata yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden tuloksia toisiinsa.

#### **6.4 Oman oppimisen pohdinta**

Hoitotyön opiskelijana olen havainnut vapaaehtoistoiminnan voimavarana ikäihmisten hyvinvoinnin edistämässä ja tiedostan vapaaehtoistoiminnan lisääntyneen tarpeen tulevaisuudessa, tukien ja täydentäen julkisia palveluita. Koen asian tärkeäksi ja halusin omalta osaltani auttaa vapaaehtoistoiminnan kehittämässä. Ikääntyneiden parissa tehtävä vapaaehtoistyö on pitkälti vanhempien sukupolvien varassa. Mielestäni sukupolvien välistä kanssakäymistä tulee kehittää ja halusinkin selvittää, miten nuoret aikuiset saadaan kiinnostumaan ikäihmisten hyvinvoinnista. Vapaaehtoistyöhön täytyisi pystyä osallistumaan matalalla kynnyksellä periaatteet ja edellytykset huomioiden.

Oma kiinnostus tutkimusaihetta kohtaan auttoi valtavasti työssä etenemisessä. Tutkimusteoriaan tutustuessani opin paljon vapaaehtoistyöstä ja sen eri muodoista. Oli mielenkiintoista selvittää, miten nuoret osallistuvat vapaaehtoistyöhön ja mitkä asiat heitä kiinnostavat. Tutkimusta tehdessä huomasin, miten suuri merkitys on toimijoilla, jotka organisoivat vapaaehtoistyötä. Heidän toimintansa kehittäminen on avainasemassa vapaaehtoistyön kehittämässä. Oppilaitosten roolin merkitys oli ilmeinen tutkimusteoriassa ja tutkimukseni tuloksissa.

Olen tehnyt aiemmissa opinnoissa yhden opinnäytetyön, joten tiesin, ennalta minkälainen tutkimusprosessi tulee olemaan. Opinnäytetyön aikatauluttaminen koitui itselleni haasteeksi, koska tein tutkimusta opintojen ohessa itsenäisesti. Teoriatieto löytyi kohtuullisen hyvin alakohtaisia

tiedonhakuoppaita apuna käyttäen. Haasteellisinta oli löytää teorian tietoa nuorten tekemästä vapaaehtoistyötä ikääntyneiden parissa. Teorian tiedon vähäisyys osoittaa, että nuoret tekevät verrattain vähän vapaaehtoistyötä ikääntyneiden parissa ja aiheesta on vähän tutkimustietoa.

## LÄHTEET

Caritas-säätiö 2021. Hakupäivä 8.6.2021, <https://caritas-saatio.fi/>

Filsinger, M. & Freitag, M. 2018. Internet Use and Volunteering: Relationships and Differences Across Age and Applications. *Voluntas: International Journal of Voluntary & Nonprofit Organizations* (2019) 30(1), 87-97. Hakupäivä 4.12.2020 <https://search.ebscohost.com.ezp.oamk.fi:2047/login.aspx?direct=true&db=aph&AN=134969795&site=ehost-live>

Grönlund, H. 2013. Arvot nuorten aikuisten vapaaehtoistoiminnassa. *Aikuiskasvatus* 33(1), 28-37 <https://doi.org/10.33336/aik.94016>

Grönlund, H. & Pessi, A. 2008. Osallisuuden asenteet ja teot – Nuoret ikäryhmät vapaaehtoistoiminnassa. Teoksessa M. Autio, K. Eräranta & S. Myllyniemi (toim.) *Polarisoituva nuoruus?* Helsinki: Hakapaino Oy.

Hartikainen, A. 2009. *Vapaaehtoiset vuodeosastolla. Etnografinen tutkimus vanhusten ja vapaaehtoisten kohtaamisesta.* Helsingin yliopisto. Yhteiskuntapolitiikan laitos. Vammalan Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. *Tutki ja kirjoita.* Helsinki: Tammi.

Hustinx, L. & Lammertyn, F. 2003. Collective and Reflexive Styles of Volunteering: A Sociological Modernization Perspective. *International of Voluntary and Nonprofit Organization* 14(2). Hakupäivä 26.11.2020, <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1023948027200>

Keränen, M. 2021. Valmis opinnäytetyö. Yhteisökoordinaattori, Caritas-Säätiö. Sähköpostiviesti 8.6.2021.

Kansalaisareena 2020. *Vapaaehtoistoiminnan määritelmä.* Helsinki. Hakupäivä 25.11.2020, <https://kansalaisareena.fi/vapaaehtoiselle/vapaaehtoistoiminnan-maaritelma/>

Katz, E. & Rosenberg, J. 2005. An economic interpretation of institutional volunteering. *European Journal of Political Economy* 21(2), 429-443. Hakupäivä 2.12.2020, <https://search-ebscohost-com.ezp.oamk.fi:2047/login.aspx?direct=true&db=aph&AN=17696489&site=ehost-live>

Keskiaho, B. 2001. Sosiaalipolitiikka ja vapaaehtoistyö. Teoksessa A. Eskola & L. Kurki (toim.) *Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuikka, M. 2018. Voimaannuttava vapaaehtoistoiminta. Pro gradu -tutkimus 2018. Lapin yliopisto. Hakupäivä 16.12.2020, <https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2019/07/Voimaannuttava-vapaaehtoistoiminta-Meeri-Kuikka-Lapin-yliopisto.pdf>

Kuusisto, E. & Pessi, A. 2012. Vapaaehtoistoiminta nuorten mielikuvissa ja motiiveissa. Teoksessa S. Myllyniemi (toim.) *Monipolvinen hyvinvointi. Nuorisobarometri 2012*. Helsinki: Hakapaino.

Lundbom, P. & Eskelinen, T. 2012. Vapaaehtoisuutta vailla vertaa? Teoksessa S. Myllyniemi (toim.) *Monipolvinen hyvinvointi. Nuorisobarometri 2012*. Helsinki: Hakapaino.

Nylund, M. & Yeung, A. 2005. Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus murroksessa. Teoksessa M. Nylund & A. Yeung (toim.) *Vapaaehtoistoiminta anti, arvot ja osallisuus*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Näslindh-Ylispangar, A. 2012. Vanhuksen terveyden, hyvinvoinnin ja hyvän elämän edistäminen. Porvoo: Bookwell Oy

Myllyniemi, S. 2012. *Monipolvinen hyvinvointi. Nuorisobarometri 2012*. Helsinki: Hakapaino.

Oikeusministeriö 2020. Vapaaehtoistyö. Perusoikeudet ja vakuuttaminen. Hakupäivä 25.11.2020, <https://www.suomi.fi/kansalaiselle/oikeudet-ja-velvollisuudet/perusoikeudet-ja-vaikuttaminen/opas/vapaaehtoistyö>

Potila, A-K., Moisio, J., Ahti-Miettinen, O., Pyy-Martikainen, M. & Virtanen, V. 2017. *Opiskelijatutkimus 2017 Eurostudent VI-tutkimuksen keskeiset tulokset*, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:37. Hakupäivä 2.12.2020, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80534/okm37.pdf?sequence>.

Rahkonen, J. 2018. Tutkimusraportti: Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa. Taloustutkimus 2018. Hakupäivä 7.1.2021, [https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2018/05/Vapaaehtoistyö\\_tutkimusraportti-2018.pdf](https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2018/05/Vapaaehtoistyö_tutkimusraportti-2018.pdf)

Raninen, A., Raninen, T., Toni, I. & Tornaesus, G. 2008. Mathildan muodonmuutos. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan uudet kasvot. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus YTY ry. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Räihä, K., Äyräväinen, I., Rantakokko, M., Lyyra, T-M. & Rantanen, T. 2012. Toiminnan mielekkyys vapaaehtoistyössä. Gerontologia 26(4) 224–234. Hakupäivä 4.12.2020, <http://elektra.helsinki.fi.ezp.oamk.fi:2048/se/g/0784-0039/26/4/toiminna.pdf>.

Särkelä, R. 2011. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimusraportti kilpailukyky-yhteiskunnassa. Teoksessa A. Pessi & J. Saari (toim.) Hyvien ihmisten maa. Auttaminen kilpailukyky-yhteiskunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A Tutkimuksia 31. Tampere: Juvenes Print Oy. Hakupäivä 8.1.2021, [https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/140424/A\\_31\\_ISBN\\_9789524931113.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/140424/A_31_ISBN_9789524931113.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Taloustutkimus 2018. Nuoret vapaaehtoistyössä 2018. Kansalaisareena, Kirkkohallitus ja Opintokeskus Sivis. Hakupäivä 27.11.2020, [https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2020/10/Kyselyn-tuloksia-nuorten-nakokulmasta\\_10012019.pdf](https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2020/10/Kyselyn-tuloksia-nuorten-nakokulmasta_10012019.pdf)

THL 2018. Kahdeksan faktaa vanhuspalvelujen tilasta. Vanhuspalvelujen tila 2018. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 15.12.2020, <https://www.slideshare.net/THLfi/faktat-vanhuspalvelujen-tila2018>

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.

Utriainen, J. 2012. Vapaaehtoistoiminnan vaikutusten tunnistaminen ja osoittaminen vanhustyössä. Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry. Kehittyvät vanhuspalvelut julkaisuja 3/2012. Helsinki: Kopia Niini / Painopörssi.

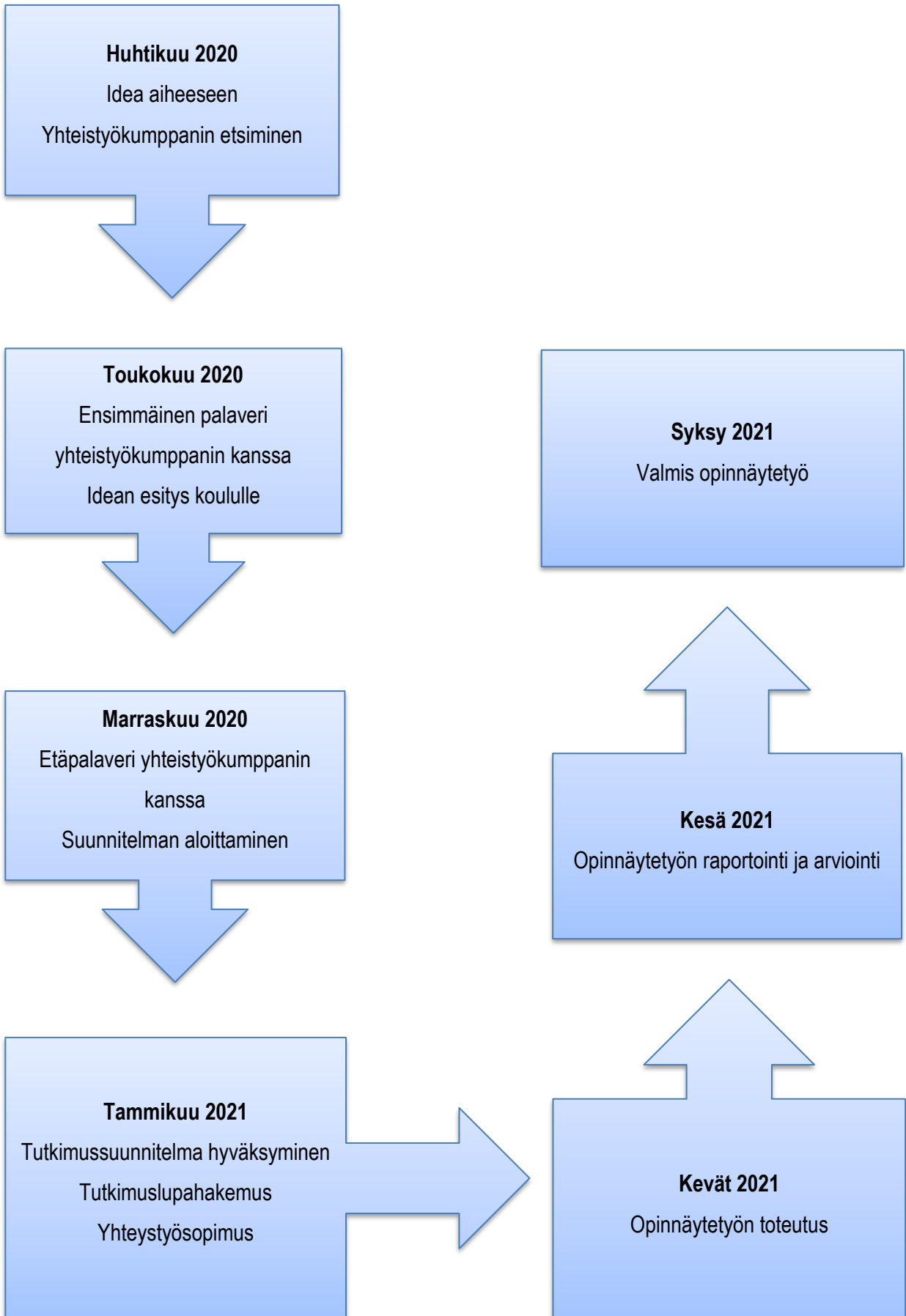
Yeung, A. 2002. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – ihanteita vai todellisuutta? Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoisuuteen. Helsinki: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry.

Young, A. & Grönlund, H. 2005. Nuorten aikuisten arvot, asenteet ja osallisuus. Teoksessa M. Nylund & A. Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta anti, arvot ja osallisuus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Valliluoto, S. 2014. Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista ja esteistä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksiä 4/2014. Hakupäivä 25.11.2020, <https://www.kkv.fi/globalassets/kkv-suomi/julkaisut/selvitykset/2014/kkv-selvityksia-4-2014-vapaaehtoistoiminta.pdf>

Vehkalahti, K. 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vilka, H. 2021. Tutki ja Kehitä. Viitattu 31.5.2021, <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523701731>



Minua on pyydetty osallistumaan opinnäytetyönä tehtävään kyselyyn, jonka tarkoituksena on selvittää nuorten kiinnostusta vapaaehtoistyötä kohtaan ikääntyneiden parissa. Olen lukenut ja ymmärtänyt saamani kirjallisen saatekirjeen ja saanut sen kautta tietoa kyselyn tarkoituksesta, toteutuksesta sekä siitä, miten aineistoa käsitellään, säilytetään ja raportoidaan.

Vahvistan osallistumiseni kyselyyn ja suostun vapaaehtoisesti vastaajaksi.

- Kyllä (pakollinen vaihtoehto, joka on valittava, että pääsee eteenpäin. Tämä omalle sivulle kyselyn alkuun)

Taustatiedot:

Ikä?

- 18-25
- 26-35
- yli 35-vuotiaat

Sukupuoli?

- Nainen
- Mies
- Muu

Mitä ammattikorkeakoulututkintoa opiskelet?

- Kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinto
- Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto
- Luonnonvara-alan ammattikorkeakoulututkinto
- Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
- Tekniikan ammattikorkeakoulututkinto

1. Mikä motivoisi sinua toimimaan vapaaehtoisena ikäihmisten parissa? Valitse seuraavista kolme sinulle tärkeintä.



- auttamisenhalu
- hyvänmielen antaminen lähimmäiselle
- uuden oppiminen
- elämäkokemus
- kaverit
- vaihtelua arkeen
- yhteisöllisyys
- mielenkiintoinen tehtävä
- uusien ihmisten tapaaminen
- hyvää kokemusta työelämää varten
- opintopisteet
- ei mikään
- muu mikä? \_\_\_\_\_

2. Oletko toiminut vapaaehtoisena ikääntyneiden parissa?

- -toimin tai olen joskus toiminut vapaaehtoisena
- -en ole toiminut, mutta voisin toimia
- -en ole toiminut, enkä voisi kuvitella toimivani

> 2.1 Miksi et voisi kuvitella toimivasi vapaaehtoistyössä ikääntyneiden parissa? Valitse sinulle merkittävin syy.

- ajan puute
- ei ole pyydetty mukaan
- saamattomuus
- ei ole tullut ajatelleeksi
- ei kiinnosta
- joku muu, mikä?

>>>>suoraan kysymykseen nro 9

3. Miten paljon haluaisit tehdä vapaaehtoistyötä ikääntyneiden parissa?

- säännöllisesti?

>3.1 Montako tuntia haluaisit tehdä vapaaehtoistoimintaa kuukaudessa?

- 1-2h/kk

- 3-4h/kk
    - 5-6h/kk
    - 7-8h/kk
    - enemmän
  - kertaluontoisesti?
4. Miten haluaisit tehdä vapaaehtoistyötä ikääntyneiden parissa? Valitse mieluisin vaihtoehto.
- yksin
  - kaverin kanssa
  - tiimissä
5. Miten haluaisit toteuttaa vapaaehtoistyötä? Valitse mieluisin vaihtoehto.
- kasvokkain
  - netin välityksellä
6. Haluan
- suunnitella itse tekemisen?
  - toteuttaa valmiiksi suunnitellun sisällön?
7. Mitä seuraavista tekisit mieluiten iäkkäiden kanssa? Voit valita useita vaihtoehtoja.
- harrastaa liikuntaa
  - pelata pelejä
  - laulaa
  - musisoida
  - ulkoilla
  - askarrella
  - harrastaa kulttuuria
  - leipoa/laittaa ruokaa
  - lukea lehtiä/kirjoja
  - vieraila lemmikin kanssa iäkkään luona

- olla digiapuna
- jotain muuta, mitä? \_\_\_\_\_

8. Kiinnostaisiko sinua sitovampi ja säännöllinen ystävä/kaveritoiminta?

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa

9. Tiedätkö, miten pääsee mukaan vapaaehtoistoimintaan?

- kyllä
- ei

10. Aloite vapaaehtoistoimintaan osallistumisesta

- otan itse yhteyttä
- haluan, että minut pyydetään mukaan, miten?

11. Miten vapaaehtoistoimintaa järjestävä tavoittaisi opiskelijat parhaiten?

- vapaaehtoistoimintaan osallistuminen osana opintoja
- koulun sähköpostin kautta
- toiminnan esittelyä oppilaitoksessa
- toiminnan esittelyä opiskelijoille suunnatuissa tapahtumissa
- sosiaalisen median kautta
- somevaikuttajan kautta
- muu, mikä? \_\_\_\_\_

Arvoisa opiskelija!

Olen Oulun ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelija. Teen opinnäytetyönä tutkimuksen nuorten kiinnostuksesta vapaaehtoistyöstä ikääntyneiden parissa yhteistyössä Oulun Caritas-säätiön kanssa.

Vapaaehtoiset ovat tärkeä osa iäkkäiden terveyttä ja hyvinvointia edistävässä toiminnassa sekä toimintakyvyn tukemisessa. Tutkimukset osoittavat, että nuorilla on kiinnostusta tehdä vapaaehtoistyötä, mutta harvemmin tekemisen kohteena ovat iäkkäät. Työn tarkoituksena on selvittää nuorten ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kiinnostusta vapaaehtoistyötä kohtaan ikääntyneiden parissa. Tutkimuksen tavoitteena on saada tietoa, jonka pohjalta pystytään kehittämään vapaaehtoistoimintaa nuoria kiinnostavammaksi.

Kysely on osoitettu 18–35-vuotiaille Oulun ammattikorkeakoulun ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Vastauksenne antaa tärkeää tietoa vapaaehtoistyön kehittämistä varten ja toivonkin että vastaat kyselyyn, jotta saan riittävän tutkimusaineiston analysoitavaksi. Kysely on luottamuksellinen ja henkilösuoja on turvattu. Tutkimusaineisto hävitetään asianmukaisesti työn valmistuttua. Kyselyyn vastaaminen kestää vain muutaman minuutin, sen valmistumisajankohta on syksyllä 2021 ja se on luettavissa valmistuttuaan Theseus tietokannasta. Luotettavien tuloksien saamiseksi toivon kaikkien vastaavan kyselyyn 3.3.21 mennessä.

Vastauksenne on tärkeä. Vastaamaan pääsette seuraavan linkin kautta:

Kiitos vastuksesta ja yhteistyöstä!

Ystävällisin terveisin,

Miia Vähämetsä

h7vami00@students.oamk.fi